

Proměny městských krajin v Ateliéru II. Matouše Jebavého v letech 2010 - 2013

City Landscape Changes in Matouš Jebavý Design Studio II. - 2010 - 2013

Doc. Ing. Matouš JEBAVÝ, Ph.D.
*Katedra zahradní a krajinné architektury, Praha - Suchdol, ČZU v Praze – FAPPZ,
jebavy@af.czu.cz*

Abstract:

The article is focussed on Matouš Jebavý Design Studio II. in the period 2010 - 13. There are presented the best student designs of the Prague city landscape changes of the studio.

Abstrakt:

Příspěvek pojednává o výsledcích výuky v Ateliéru II. Matouše Jebavého v letech 2010 - 2013. Představuje nejlepší práce studentů tohoto ateliéru zaměřených na proměny městské krajiny v Praze.

Klíčová slova:

Ateliér II., studentská práce, krajinářská architektura, městská krajina

1. Ateliér II. Matouše Jebavého – principy výuky

Na katedře zahradní a krajinné architektury FAPPZ ČZU v Praze jsou studenti vyučováni ateliérovou formou výuky. Doc. Ing. Matouš Jebavý, Ph.D. vede a garantuje Ateliér I. – Rodinná zahrada a Ateliér II. – Tvorba v sídle. Ateliéry I. a II. mají tři paralelní samostatné ateliéry, každý z nich navštěvuje 12 studentů. Dalšími vedoucími zmíněných paralelních ateliérů jsou Doc. Ing. arch Jan Vaněk, CSc. a Ing. arch. Iveta Merunková. Tradičně je na konci semestru pořádána společná výstava v prostorech Studijního a informačního centra ČZU v Praze. Zatím poslední výstava proběhla v červnu 2013.

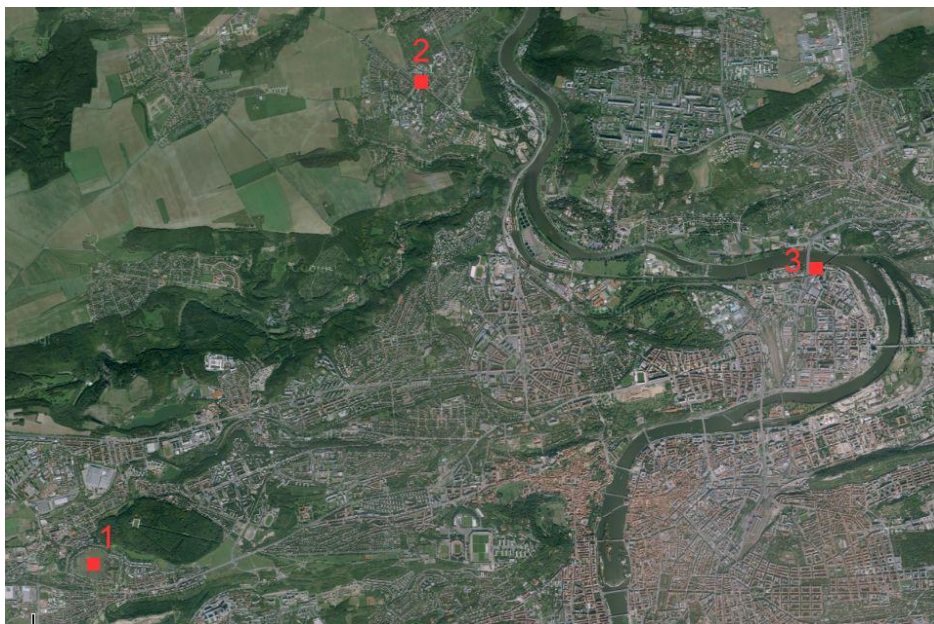
Následující představené studie ukazují nová řešení vybraných prostorů v Praze. Tyto studie byly řešeny studenty v rámci ateliéru Doc. Matouše Jebavého v posledních letech. První dvě zadání byla vypracována v rámci spolupráce katedry s Útvarem rozvoje hl. m. Prahy, třetí ve spolupráci s Městskou částí Praha 6 – Suchdol. Jedná se o novou úpravu okolí mohyly na Bílé hoře v Praze 6 z letního semestru 2010, novou úpravu nábreží Vltavy v Praze - Holešovicích z letního semestru 2012 a o novou úpravu Brandejsova náměstí v Praze 6 – Suchdole z letního semestru 2013.

Prostor okolí Mohyly na Bílé hoře v Praze 6 je místem bitvy na Bílé hoře, která byla svedena 8. listopadu 1620. Tuto událost se nová úprava snaží reflektovat. [1]

Nábřeží Vltavy v Praze 7 - Holešovicích – v prostoru budoucího „Parku U vody“, řeší prostor, nacházející se v rozvojovém území Prahy, který je v současné době ve velmi zanedbaném stavu. [2] Jedná se o nábreží Vltavy pod mostem Barikádníků a železničním mostem, ráj bezdomovců. Území odděluje od města vysoká protipovodňová zeď. Studenti pojali prostor individuálně, ctíli však požadavky, které jsou na prostor kladeny územním plánem hlavního města Prahy (tj. respektovali vedení dopravy, uvažovali s plánovaným využitím území i vedením územního systému ekologické stability apod.).

Nová úprava Brandejsova náměstí v Praze 6 – Suchdole je úpravou vstupního prostoru areálu České zemědělské univerzity. Jednotlivé návrhy studentů počítaly s vedením nově plánované tramvajové linky na Suchdol a umísťovaly do náměstí Akademií výtvarného umění v Praze připravovaný pomník generálu Pernickému.

Jednotlivé v ateliéru řešené studie studentů obsahují podrobnou analýzu řešeného prostoru, koncept řešení, návrh situace nové úpravy, celkový axonometrický pohled, perspektivní pohledy, řezopohledy, řešení technického detailu a výsadbové plány řešeného území. Několik vybraných studentských prací vzniklých v Ateliéru II. Matouše Jebavého představujeme v následujícím textu a obrazových dokumentacích. Vybraná výsledná řešení jsou přístupná na internetu. [3]

Obrázek 1 – legenda: č.1- Park u mohyly na Bílé hoře,

č.2 - Brandejsovo náměstí na Suchdole, č.3 - Park u vody v Holešovicích

2. Návrh nové úpravy Parku u mohyly na Bílé hoře v Praze 6 Martiny Dvořákové

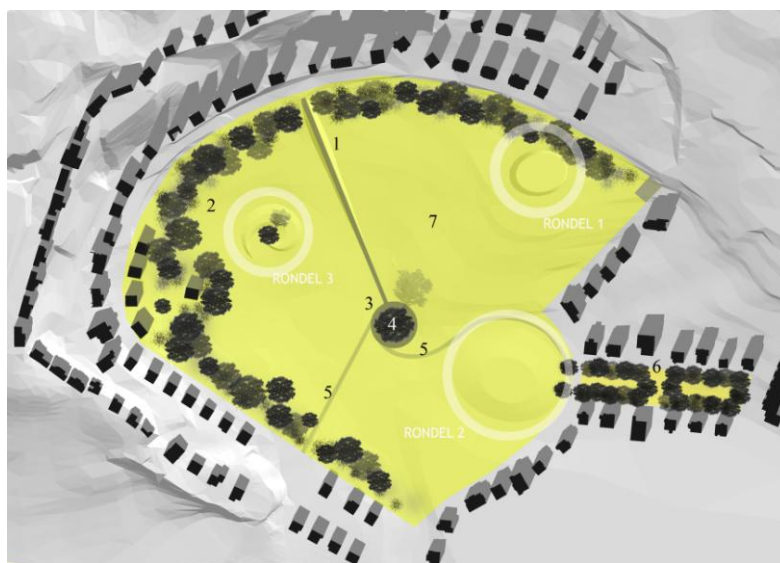
Bitva na bílé hoře byla součástí třicetileté války a trvala pouhou hodinu a půl. I v takto krátkém čase se naplno projeví složité problémy stavovského vojska, ale i celého povstání. Dobově průměrná bitva, kde i přes porážku nemuselo být nic ztraceno, přerostla do nedozírných následků. V době, kdy už o výsledku bitvy bylo rozhodnuto, došlo k ohromnému krveprolití zbytků stavovských jednotek a pěšáků moravského stavovského pluku, jež vesměs tvořili Moravany koupení němečtí žoldnéři, kteří dlouho odolávali císařské armádě u zdi obory Hvězda.

Návrh Parku u mohyly na Bílé hoře vychází z toho, že události, které se zde odehrály, do velké míry ovlivnily vývoj naší země. Proto by nebylo nejlepším východiskem vytvořit zde tradiční městský park. Řešení se nezabývá majetkovými vztahy, protože v současné době je prostor využíván jako orná půda a je rozdělen mezi několik soukromých majitelů. Tato skutečnost posouvá studii do ideové roviny. V návrhu šlo především o zachování genia loci tohoto místa a zároveň o zpřístupnění běžným uživatelům. Studie se snaží vyzdvihnout pozitiva území, jako je situování v městském prostoru, přilehlá obytná zástavba, výhledy

do okolí. Plocha proto zůstává volná, aby evokovala pocit, nyní už klidného, bitevního pole. Krajina Bílé hory, už tak dost svázaná okolní výstavbou, je tak do značné míry ponechána vlastnímu vývoji. Jsou zde pouze akcentována určitá místa, kam návštěvník může, ale nemusí jít. Navržené rondely nejsou nijak nápadnými prvky, jde o terénní modelace určené k odpočinku a prozkoumávání místa z jiné perspektivy. Původní mohyla je výrazně změněna, v návrhu stojí v centru prostoru lípa srdčitá - český národní strom. Opět jde o podpoření genia loci. Rovněž dříve se na místech důležitých událostí vždy vysazoval strom. Jako připomínková tabule zde zůstává ta z původní mohyly, nově položená v dlažbě.

Navržené cesty vycházejí ze současných tras, jsou pouze pozměněny tak, aby vytvářely zajímavější linky vedené prostorem. Nejdůležitější cestou je ta, kterou se přichází k mohyle ze severní strany. Cesta je zahlobubená v úvozu, jinak se okolní terén nemění. Návštěvník při procházce vidí nejdříve pouze travnaté svahy úvozu a mohylu. Později, čím více se blíží k mohyle a stoupá, tím jsou nižší na cestu navazující svahy a krajina se stává otevřenější. V řešené ploše v podstatě nejsou dřeviny. Výjimku tvoří prstenec, který park uzavírá ze tří stran, a který představuje lokální biokoridor. Dřeviny cloní negativní pohledy, jako například pohled na sídliště Ruzyně nebo na zastavěnou plochu, která je součástí parku.

Důležitým momentem návrhu je proměnlivost v čase. Jde o to, návštěvníkům nabídnout zážitek, který jim připomene zde proběhlou bitvu. Ta se, jak již bylo řečeno, odehrála 8. listopadu 1620. Na její připomenutí zde vždy na začátku listopadu vykvete rozvolněný porost *Chrysanthemum arcticum*, který plochu výrazně zbarví do bílé barvy, a který spolu s ústřední lípou, touto dobou již bez listů, vytvoří jedinečný prožitek z místa.

Obrázek 2 a 3 – Perspektiva a situace nové úpravy parku

3. Návrh nové úpravy Parku u vody v Holešovicích Hany Strnadové

Koncept parku v bývalém nákladovém přístavu v Holešovicích přiznává postindustriální charakter místa a přitom si zachovává přírodní ráz, který je v městě velmi důležitý. Významnou úlohu v návrhu hraje přímý i nepřímý kontakt s vodní hladinou. Navržené prostory ve dvou výškových úrovních jsou projektované pro rekreaci a sportovní aktivity, které by měly zajišťovat potřeby pro obyvatele Holešovic a pro návštěvníky z blízkého okolí.

Plocha mezi železničním mostem a Mostem barikádníků slouží pro pasivní odpočinek, posezení s příjemným pohledem na řeku a na protější zelené svahy. Na břehu Vltavy je navržené molo a přímý sestup k vodní hladině. Prostory dále za železničním mostem nabízejí celou řadu aktivit. Je zde dětské hřiště s různými atrakcemi, vodní hřiště, skate park a boulder. Obě plochy propojuje okružní cesta probíhající po celém obvodu parku, která je vhodná pro procházky, kolo, in-line brusle apod. Okruh dává příležitost aktivním sportovcům a možné je i napojení na celoměstskou síť rekreačních cest a cyklostezek. Druhý prvek, který propojuje park, je nefunkční železniční vlečka. Ta byla zachována jako odkaz na úspěšné průmyslové roky Holešovic. Na kolejnicích jsou připevněné dřevěné sedáky, se kterými může návštěvník pohybovat a sám si určit z jakého bodu si Vltavu bude prohlížet. Ve východním rohu parku na břehu řeky je navrhnuté mobilní občerstvení se sociálním zázemím. Podél jižní hranice parku před protipovodňovou zdí jsou zabudované lavičky v pestré výsadbě. Stávající hodnotné stromy byly zachovány a byly doplněny vhodnými druhy listnatých dřevin.

Obrázek 4, 5 a 6 – Perspektivy úpravy parku a návrh situace

4. Návrh nové úpravy Brandejsova náměstí na Suchdole Pavlína Vopálkové

Brandejsovo náměstí se nachází v Praze 6 – Suchdole, jedná se o vstupní prostor areálu České zemědělské univerzity. Jde o rušnou křižovatku s vysokou frekvencí pohybu automobilů i pěších (zejména studentů). Na náměstí je v budoucnu záměrem města vybudovat tramvajovou trať se zastávkou, umístěnou v prostoru náměstí.

Současný stav náměstí:

- důležité vedení podélné a příčné osy navazující na okolí, symetrie narušena chybějícími domy a vegetací, nekoncepční řešení půlkruhové plochy náměstí, rozpor s původním krajinářským záměrem areálu univerzity, neodpovídající cestní síť, poddimenzované chodníky, nelogické vedení cest, špatný stav povrchu chodníků, pěšiny vyšlapané v trávniku, nelogické sadovnické řešení prostoru, nelogické řešení detailů.

Návrh změn:

- nová kompozice náměstí vycházející z motivu kruhu se snaží zachovat co nejvíce původních dřevin, rozšíření pěšího tahu, respektující největší frekvenci pohybu studentů, zachování a rozšíření plochy pro konání trhů, zakomponování tramvajové trati a zastávky tramvají, nové umístění plánovaného pomníku generála Pernického, vytvoření jasného rámce náměstí pomocí vzrostlých stromů, zobytnění prostoru vodními prvky, okrasnými záhony a odpočinkovými místy, doplnění sedacích prvků.

Obrázek 7 a 8 – Návrh nové úpravy Brandejsova náměstí

5. Literatura

- [1] Jebavý, M. Studie úpravy Parku u mohyly na Bílé hoře. 2011. Zahrada - Park- Krajina. Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu. Praha. 1/2011. ISSN 1211-1678.
- [2] Jebavý, M. Studie úpravy Parku u vody a Náměstí u vody v Praze - Holešovicích. 2013. Zahrada - Park- Krajina. Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu. Praha. 3/2013. ISSN 1211-1678.
- [3] home.czu.cz/jebavy/